

DOMOVINA

Uredništvo

je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolito frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krona. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravništvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Nekoliko o davkih.

V jesenskem zasedanju državnega zbora pridejo na dnevni red razni važni predlogi o davčnih reformah, zato no bode odveč ako spregovorimo nekoliko o splošnih načelih, po katerih si skušajo napredni politiki in narodni gosdodarji razdeliti davčno breme in preurediti davčni sistem.

I. Davčni sistem stoji v astavnih državah v tesni zvezi s političnimi razmerami. Stranke, tvoreče parlamentarno večino si prizadevajo prevaliti davčno breme s sebe na manjšino. Dogodilo se je že večkrat, da je centralistiška vlada v želji, da bi zmanjšala moč in spodkopala oblast privilegiranih stanov, navalila na nje večje davke in tako podpirala demokratsko gibanje in ojačenje gospodarsko slabih.

II. Davek je plačilo, katero dajejo državljanji državi za dane jim koristi (obramba pravnega reda, pravosodje, železnice, ceste, pošte, šole itd.). Ni mogoče zahtevati da bi bili davki popolnoma pravični, ker ni zanesljivega merila za nje. Najbolj zanesljivo, četudi ne vedno pravo merilo je dohodek. Država je socializovana t. j. v državljanjih čedalje bolj raste prepričanje, da merajo k skupnim potrebam skupno prispevati, vsak po svoji moči. Pravična, ubrana razdelitev imetja, ublaženje nesprotstev med različnimi družabnimi sloji je ideal demokratične, moderne države. Zgodovina pa napreduje samo z majhnimi koraki proti temu cilju.

III. Francoska revolucija je proglasila načelo svobode, enakosti in bratstva. To načelo se je razširilo in ukoreninilo po vsej Evropi ter je povzročilo odločen obrat v naziranju na politično, kulturno in gospodarsko najslabše sloje. V temeljnih državnih zakonih je zajamčena enakost vseh državljanov pred zakonom, osebna svoboda in prost razvoj vsakega posameznika je popolnoma priznan. Tu je navstal „staroliberalni“ nazor o davkih, kateri naj bodo razdeljeni proporcionalno to je po visokosti dohodka. Bogati kapitalisti plačujejo enak procent davka kot oni, kateri delajo za svoj zaslužek od dne do dne Gotovo je, da je bogataš, kateri ima sigurne dohodke mnogo na boljšem, nego oni, ki živi ob tem, kar z roko prisluži.

IV. Dobra država ima največji interes na tem, da vsi sloji dobro uspevajo ter ji nikakor ne more biti ravnodušno, ako najbolj mnogoštevilni razred zaostaja. Široke vrste naroda, demokracija, nezakažena v svojem jedru, posebno zdravo kmetstvo ljudstvo, so oni viri, iz katerega prihaja pomlad in lek za one generacije, ki se v velikih mestih obrabijo, pokvarijo in propadejo. Zato ne more biti državi ravnodušno ali ima zdrav ali gnil koren.

Davčne reforme so torej velikega pomena v tem obziru, ali naj demokracija hira, ali se krepi. Posebno v Avstriji bi bilo treba temeljite davčne reforme. Krivični so realni davki t. j. davki na dohodke od zemljišč, hiš, obrti itd. cenjene kar tako na oko brez obzira na to ima li davkoplačevalec dolgove, rodbino ali ne ter ali je premožen in je li njegov dohodek tudi „čist“. Na predmete, ki so nam neobhodno potrebni kakor meso, petrolej, sladkor itd. navalili so posredne ali indirektné davke, ki sesajo kri iz žil ubogega ljudstva. Uvesti bi se moral progresiven t. j. postopen davek v primeri z visokostjo dohodka. Čim višji je dohodek tim višji bodi davek (tudi po procentu, kajti kdor ima recimo 2000 K letnega dohodka bo morda lahko plačal 2% t. j. 40 K davka na leto, kdor ima pa 200.000 K bode brez vsake škode lahko plačal 25% ali 50.000 K na leto). Da bi se zagotovil razvoj gospodarsko slabih slojev, je absolutno neizogibno, da se odstrani vsak davek s predmetov, kateri so nam za življenje neobhodno potrebni ter da se jemlje obzir na rodbinske in osebne razmere davkoplačevalca. Končna socialno politična zahteva je, da bi se uvedel progresiven davek na kapital, dedščine itd.

V. Ako veruje človek v prirodni razvoj vsega, se mora v resnici čuditi, kaka reakcija je navstala za ministrovanja ekselence Karytowskega, kateri postopa, kakor bi hotel nadaljevati staro plutokratično politiko. O tem priča davek na spirit, kateri sicer ni bil v poletnem zasedanju sprejet, ki pa pride na jesen ali po zimi zopet na dnevni red. Iz dohodkov tega davka namerava vlada izboljšati oficirske plače in vojaške mezde ter odstopiti nekaj tudi deželam, stoječim pred bankrotom ali vsaj bližajočim se temu žalostnemu stanju. Spirit se kuha iz krompirja; ako bi se vsled povišanja davka skrčil konsum špirta, skrčiti bi se morala tudi njega produkcija — in ker se spirit kuha po ogromni večini iz krompirja, bi pridelovanje krompirja ne dajalo kmetu več nikake koristi. In tako se bode zgodilo, da bodo agrarci ali kmečki poslanci, ki bodo glasovali za zvišanje davka na spirit meneč, da s tem kmetu koristijo, v resnici kmetu s tem najbolj škodovali. Škodovali mu bodo tembolj, ker ostanejo realni davki nespremenjeni. Saniranje deželnih financ na ta način je nemogoče. Ako morajo dežele pokrivati svoje potrebe z neusmiljenimi dokladi na realne davke, naj se uvedejo doklade tudi na osebni davek. To bi bilo uspešnejše in pravičnejše sredstvo za saniranje deželnih financ nego pa davek na spirit.

Celjsko nemštvo v boju proti Slovencem.

Po občnem zboru nemškega napadalnega društva „Südmark“ v Beljaku so sklenili nemškutarji v spodnještajerskih mestih, da gredo zopet „na ulico“. Čutijo namreč sami, da gospodarski nazadujejo in da se Slovenci počasi a stalno jačijo; zato je treba vzbuditi interes vseh avstrijskih Nemcev za te „tlačene“ napolbratce. Nemški „narodni svet“ za Spodnje Štajersko je insceniral pobojev Ptaju; ti so izvali oster odpor v Ljubljani — in včeraj je slavila nemška poulična svojat svoje orgije v Celju. Niso teh pobojev in tega razbijanja rodili dogodki v Ljubljani — glavne vzroke je treba iskati v gori omenjenem sklepu in pa v hujskanju tukajšnjega lističa „vahtarice“. Moramo izreči na tem mestu svoje začudenje, da naše državno pravdnštvo ni zaplenilo sobotne izdaje, v kateri se je neprikrito pozivalo k poboju Slovincem! Prej ko govorimo nadalje o celjskih dogodkih, moramo ponoviti, da včeraj v Celju ni nikdo izzival, da celjski Slovenci ravno z ozirom na to, da bi potekel dan mirno, niso povabili okolčanov v Celje.

Zaplenjeno!

Pribijemo na tem mestu, da **celjski župan in šef policije dr. Jabornegg** včeraj ni vršil svoje dolžnosti tako, da bi bilo zavarovano življenje in imetje slov. celjskih meščanov, ki plačujejo tretjino vseh davkov v mestu! Zakaj ni dal razgnati fakinov pred kolo-dvorom in po mestu? Zakaj so v njegovi navzočnosti na kolo-dvoru nemški burši v družbi pijanih hlapcev napadali mirne potnike, celo Nemce? Zakaj ni dal zastražiti slovenskih hiš? Zakaj ni naročil policiji, da bi se do zadnjega ustavljala nemškim nasilnostim? Za njegovo asistenco po mestu se zahvaljujemo. Bi ostal doma — kaj nam pomaga, da hodi okrog, ako ne more ničesar storiti proti pouličnim tolovajem! Tak župan zasluži, **da se ga takoj odstrani**. Ali ni slavna vlada slednjič videla, kaj se bo godilo v Celju? Mi smo storili pri vladi vse — nič ni pomagalo. Ali je Jabornegg več ko vlada? Ali se ni moglo mimo in čez njega zastražiti vseh hiš in poprej poklicati vojaštva? Ako župan ni mogel in ako mu morda ni bilo resno na tem,

nastaviti celjskim tolovajem in tatom njih delovanje — ali ni višje instance? Kaj dela namestnija? Ali nismo v pravni državi? Mora pri nas vladati načelo pestnega prava? Žalostno dovolj, da to pestno pravo izvršujejo nemški „akademiki“ v zvezi s pouličnimi tatovi in roparji, z vpijaneno svojatjo, oni „akademiki“, ki so baje nemška inteligenca in **hočejo enkrat priti v naša mesta uradovati in soditi**. Ti akademiki, ki so somišljeniki naših nemških sodnih in političnih uradnikov, smejo mirno pretepati in okraštati slov. ljudi.

Zaplenjeno!

Dogodki na kolo-dvoru.

Včeraj popoldne je pričakovala množica nemških visokošolcev, trgovskih pomočnikov, gimnazijcev, obrtnih vajencev in različnih hlapcev, katere so v „Nemškem domu“ napojili, pri vseh vlakih na slovenske potnike. Prvi izgredi so bili pri dohodu velenjskega vlaka. Prišlo je kakih 7 ljudi, med njimi dame; nemška družal jih je čakala pred kolo-dvorom in jih brez vsakega vzroka napadla. Podili so jih potem v krožne ulice. Policija je bila seveda „preslaba“. Isto se je dogodilo ob pol šestih in ob sedmih. Enkrat je posredoval brez uspeha Jabornegg sam. Pribiti moramo, da so se posebno odlikovali različni „gostje“ iz Ptuj in Maribora, med domačimi pa nek Rakuschev hlapec, katerega se je videlo, da je udarjal s palico po Slovincih. Opazilo se je tu stavec iz nemške tiskarne, kateri so osobito vpili, nekega akademika Hrena, Pelletovega nečaka in dekleta in Ra-

kuscheve uslužbenca. Ob isti priliki so napadli blizu Rebeuschegga Kolenčevega vajuca in ga topli. Dosedaj se še ne ve, ali je bilo komu kaj ukradenega pri pretepih; pa nemški burši in drugi taki sumljivi nemški rodoljubi so bili navzoči. O tem bomo še poročali.

Dogodki pred „Narodnim domom“.

Razbijanje po mestu.

Že popoldan se je parkrat nabralo nekaj sumljivih obrazov pred Narodnim domom; po prihodu ljubljanskega vlaka pa so „Nemci“ dvakrat peli „vahtarico“ pred hišo. Bilo je to taljenje in vpitje, ki je vzbudilo k večjemu pomilovalen smeh. Od Slovencev, katerih je bilo tisti čas že mnogo v „Narodnem domu“ se ni nikdo niti oglasil. Glavni spektakel se je pa začel okrog 8. ure. Najprej so pobili pri Narodnem domu od Ljubljanske ceste sem pri trgovinah šipe; odtam se je valila vsa svojat, kateri so, kakor se nam zatrjuje, načelovali nemški ljudskošolski učitelji,

k „Zvezni trgovini“ in g. Stermeckemu, kjer so razbili table z napisom in pobili v I. nadstropju v pisarni g. dr. Hrašovca okna. Odtam se je valila druhal mimo pošte po krožnih ulicah, kjer so pobili dr. Schwabu tablo in metali kamenje v slovenske hiše — brezuspešno — po Grabnu pred Zvezno tiskarno. Policije ni bilo seveda nikjer! Videli smo jednega policaja, da je tekel v Studenčne ulice, drugega pa iti na Graško cesto proti „Merkurju“. Ali nima policija dolžnosti do zadnjega vstrajati? Na našo tiskarno je letelo kot pest debelo kamenje; sedaj zjutraj ga leži vse polno pred hišo. Vpili so „pfuj Domovina“ in metali v tablo kamenje — brezuspešno. Pred tiskarno se je zlasti odlikoval urednik „Štajerca“ Linhart. Po pomoti so začeli ometavati tudi Costovo hišo — pa so se umaknili, ko jih je Costa opozoril z značilnimi besedami: „pardon, das ist ein deutsches Haus“. (Torej po slovenskih pa le razbijajte!) Razbili so vsa okna v prvem nadstropju Kmečlove hiše, nemški junaški burši pa so ukradli napis z „Del. podpornega društva“. Pričakujemo, da se bo „vahtarica“ razburila nad tem! Pobili so nadalje okna pri sobi otroškega vrtca in še jedne sobe v parterju pri samostanu šolskih sester. Nekaj šip je ubitih tudi pri hiši g. dr. Serneca in na slovenski gimnaziji. Ko so se ti poulični tatje in razbijači pomikali po graški cesti, se je opazilo med njimi tudi osmošolca Kienzla. Videlo se je včeraj seveda tudi znanega Bechineta s palico na cesti (mož bi baje rad šel za suplenta v Maribor!) sinove peka Pihla (tvrška Regula pri Narodnem domu) uslužbenca Makesch-Mossmanna. Vseh zaradi teme ni bilo mogoče spoznati. Gotovo pa je da so sodelovali tudi nemški državni uradniki in pa trgovski uslužbenci vseh nemških trgovin. Slovenci, naj nikdo ne prestopi več praga jedne nemške trgovine v Celju, vračajte ljudem, ki nas napadajo in sramotijo, milo z dragim! Širite povsod med ljudstvom zavest, da se bomo znebili še le tedaj teh razbijačev in tatov, ko bodo imeli prazne štacune in bodo nemški obrtniki stradali!

Notarski kand. dr. Ballogh, pleza po tujih hišah.

Okrog 2. ure ponoči so naenkrat videli pri neki hiši na Graški cesti, da leze znani „notarski kandidat“ (tako se je vpisal v nekem hotelu v Gradcu) po hišnem oglu kvišku. Ali je mislil samo tamošnjo plinovko ugasniti ali pa zlesti više? Klici so ga pregnali. Upamo, da g. Ballogh vendar ne spada k tistim nemškim rodoljubom, ki na račun slov. imetja množe nemško „posestno stanje“.

Vojaštvo in orožništvo.

Po škandalih pred „Narodnim domom“ je prišla tja stotnija vojaštva

pešp. št. 87. in zaprla Jožefov trg po polnoma. Ponoči so prišli na njih mesto domobranci. Peron na kolodvoru sta sicer stražila dva orožnika, a pred kolodvorom ni bilo nikogar. Tudi pozneje so orožniki še le tedaj pritekli (n. pr. pred tiskarno in v Graško cesto), ko so Nemci malodane že opravili svoje delo. Vzrok temu je menda tudi to, da so jih vodili — policaji po mestu. O celjski policiji se pripoveduje tudi to, da se je pri razbijanju neke hiše slišalo z ulice: „Sagns dem Bohman, er sull beg gen.“ In takemu varstvu smo izročeni celjski Slovenci!

Kdo so bili aranžerji?

Ako se stepejo kje na vasi kmečki fantje, pa je takoj stroga preiskava in odženejo jih takoj v zapor. Ako pa po mestih nemška fakinaža, predvsem visokošolci, trg. pomočniki in vajenci pobijajo ljudi — pa se jih pusti pri miru. Mi zahtevamo stroge preiskave!

Nemci v Šolski ulici in stražnik Urch.

Nek slov. Celjan nam je pripovedoval danes, da je bilo ponoči v Šolski ulici skritih do 30 pobalinov, kateri so šli potem razbijat k dr. Kukovčevi hiši. Stražnik Urch je šel gledat v to ulico, pa ni videl baje ničesar. Kaj je s tem?

Kavarnar Krobath in jajca v „Nemškem domu“.

V soboto je pripovedoval kavarnar Krobath v svoji „Kavarni po šest“ v Rotovski ulici nekaterim strmečim kmečkim ženicam, da so imeli Nemci pripravljena v „Nemškem domu“ dva zaboja s črnim napolnjenih jajc. No, metali jih niso, jih morda še hranijo za boljšo priliko.

Sodba treznih nemških meščanov.

Danes je bilo celi dan slišati po mestu tudi iz nemških ust ostre obsodbe včerajšnjih pobojev. Nemci dobro vedo, da se gre sedaj za boj na nož — in da bodo škodo, katero so napravili po mestu nezreli frkolini, nosili le oni. Naj se dotični meščani obrnejo na Jabornegga in ga naj vprašajo, kako „zna“ on skrbeti za red in mir! Tudi dr. Ambrožič lahko povedo katero gorko, saj je njihov uslužbenec.

Tepelev sin v uniformi ob 3. uri ponoči.

Ob 3. uri ponoči ze je videlo mladega Tepeleia v Rotovski ulici v pogovoru s policajem Zinthauerjem in še z dvema drugima policajema. **Tepele je bil v dragonski uniformi.** Kaj so se posvetovali? Ali je morda hotel Tepele zlorabiti svojo uniformo?

Napad na slovensko gimnazijo,

Ponoči je nemška svojat napadla tudi slov. gimnazijo. Toda višja previdnost je hotela, da so pobili le v pritličju nekaj šip, na to pa le tuleč odkurili. Napada niso ponovili.

Südmarknih 500 kron.

V nedeljo, t. j. včeraj je dobil šef celjske policije in mestni uradni vodja dr. Ambrožič od glavnega vodstva „Südmärke“ 500 kron. Zakaj? Ali morda za „frajbir“ nemškim „junakom“? Dr. Ambrožič se je v Celovcu tudi izrazil „Wir müssen auf die Gasse gehen“.

Urednik Walter na glavni pošti.

Ob 3/4 na štiri popoldan je prišel urednik celjske „vahtarice“ Walter s plavico na glavno pošto in odtam z okna 1. nadstr. opazoval dogodke na kolodvoru. Kaj ima Walter v uradnih prostorih iskati? Zahtevamo odgovor!

Teško ranjeni in napadeni.

Na kapacinskem mostu je nemška tolpa napadla in ranila na glavi nekega čevljarja iz Velenja. (Imena nismo mogli dosedaj zvedeti.) Zavezali so ga na orožniški postaji. — Napadeni so bili nadalje resno gg. učitelja Moll in Košir, g. Vidmar iz Brežic, g. Radanovič iz Krškega, gg. Pišek in Sorčan iz

Hrastnika in g. Andr. Oset iz Št. Jurja Napadli so še več drugih oseb.

„Vzgojitelj“ Aistrich o pobojih.

Ko se je neka narodna dama škandalizirala zaradi včerajšnjih pobojev se je izrazil „vzgojitelj“ mladine in širitelj nemške „kulture“ v Celju Aistrich: „Sie Sollen wissen, dass Cilli eine deutsche (?) Stadt ist“ in je odobril napade. Ali je kdo videl Aistricha zvečer pri pobijanju?

Posebnega priporočila so vredni

naslednji junaki: agronom Hren, nadalje neki Walland, tudi „akademik“, potem sin dr. Riebla, kateri si služi svoje groše malodane izključno od Slovencev, potem Hans Sager, ki s svojimi rešeti in škafi lazi po slovenskih sejmi, nadalje Bechine, ki bo vedel marsikaj povedati, ko se bo začela preiskava.

Glavarjev nagovor. Lep nastop slov. vojakov.

Zvečer je bil glavar bar. Müller z okna na okr. glavarstvu svaril pred demonstracijami in svetoval deci, naj gre domu spat. Opazil je namreč, da so demonstrirali večinoma mlekozobi nemški fantalini. — Slov. vojaki pešp. št. 87 so pod poveljstvom g. stotnika Novaka lepo in taktno nastopili ter takoj spraznili trg. Nemški junaki so se naših štajerskih „Janezov“ že zdaleč izogibali.

Poslanec Malik hujskal k demonstracijam.

V „Nemškem domu“ je govoril znani kričar Malik čedni družbi nemških postopačev in tatov ter vzkliknil na koncu: „Wer kein Schuft ist, geht mit mir“. Pozneje se ga je videlo povsod na ulicah. Čast „vodji“ naroda!

Zaplenjeno!

Politični pregled.

Deželni zbori.

V štajerskem deželnem zboru je bilo v seji dne 18. t. m. na dnevnem redu več predlogov o podporah v sili. V isti seji je govoril posl. Kunz (nemška ljudska str.) o nečuvnih razmerah v deželni hiralnici v Gradcu, kjer vsled pomanjkanja prostora in kopelji, vsled nesnage tuberkuloza na pljučih posebno med otroci grozno razsaja. Od 242 v zavodu gojenih otrok jih je umrlo 190.6 l. nič manj ko 50 na tuberkulozi. Otroci, ki pridejo v razmeroma dobrem zdravstvenem stanju v zavod, kmalo obole na pljučih. Nevarnost za te reveže je tem večja, ker se vsled pomanjkanja prostorov ne more zdravih od bolnikov ločiti in so torej vsi zdravi otroci v neprestani nevarnosti, da se okužijo. Tudi za snaženje nečednih otrok ni poskrbljeno, ker nedostajajo kopalnih sob, van in vseh priprav in e nečedne otroke kar v spalnicah, ki so vse itak grozno prenapolnene, z velikim trudom a z manjnim uspehom pere in čedi. Posl. Kunz pravi, da je prisiljen o teh razmerah v deželni hiralnici v zbornici govoriti, ker nikakor ne more biti zadovoljen s pojasnili, katere je dobil pri deželnem odboru. Končno predlaga, da se izvedejo nujno potrebne reforme. Predlog se odkaže združenemu finančnemu in občinskemu odseku. Posl. Wastian je interpeliral namestnika ali je res, da je rabil državnemu posl. dr. Benkoviču nasproti one besede, katere je ta v svojem govoru v državnem zboru navajal in ki se glase: da se on (namestnik) čudi, kako Slovenci te razmere tako mirno prenašajo. Dr. Benkovič je s tem namestnikovim izrekom utemeljeval pritožbe Slovencev zaradi doslednega imenovanja nemških uradnikov, ki ne znajo slovenski, pri sodiščih in drugih

državnih uradih na Spodnjem Štajerskem. Wastian zahteva od namestnika strikten odgovor, je li te besede dr. Benkoviču nasproti v resnici rabil ali ne. — Na dnevnem redu je bilo tudi poročilo deželnega odbora o delitvi skupnih zemljišč ter o uredbi uporabnih in upravnih pravic, kakor tudi o zlaganju kmetskih zemljišč.

Prihodnja seja bo v torek.

Štajerske novice.

— Dogodki v Ljubljani. Protestnega shoda, kateri je bil sklican v Mestni Dom se je vdeležila ogromna množica tako, da je bila dvorana natlačena polna in je bilo pred Mestnim Domom še vse črno občinstva, ki ni moglo v dvorano. Prvi je govoril dr. Triller, ki je omeal dogodkov v Ptuj, kjer so bili mirni Slovenci tako na zdravju in imetju poškodovani po nahujskanih nemčurjih. Dejal je, da smo prišli do točke, kjer mora zavreti kri tudi najmirnejšemu človeku. Vsi faktorji, ki bi morali skrbeti za mir, red in javno varnost so držali križem roke in delali tako pasivno asistenco napadalcem na slovenske dame in na slovenske udeležence shoda. V takih razmerah vse papirnate rezolucije ne pomagajo. Edina pomoč v našem položaju je samopomoč! Ta samopomoč pa ne sme obstajati v tem, da vračamo surovost za surovost. Vsa ptujaka druhal ni vredna, da bi radi nje le en sam Slovenec trpel. Izreči ji moramo le svoje skrajno zaničevanje. Stoji nam na razpolago drugo ostrejšo orožje. V naše narodno telo so se zajele pijavke, tem moramo odvzeti hrano in odpadle bodo same. Govornik pozivlja ženstvo in mladino naj se z moškimi vred poprimejo gospodarskega boja. Niti vinar slovenskega denarja ne sme priti v neprave roke. Kadar imate priliko izdati krono ali vinar, recite si predno jo izdate: spominam se Ptuj. Na to je govoril dr. Oražen v podobnem smislu. Rekel je: kdo podpira naše nemške trgovce? Mi sami, v prvi vrsti naše ženstvo. Temu mora biti konec. Posnemajmo v tem Čehe, kateri so na tem polju svoje nasprotnike in sovražnike premagali. Delajmo smotreno in zavedno za to, da se gospodarski osvobodimo, potem bodo tudi na Danaju spoznali, da bo morala biti Avstrija slovanska, ali da je pa ne bo. Končno je spregovorila gospa Tavčarjeva v imenu ženstva. Rekla je: V Ptuj so bile opljuvane, tepene Slovenke. Ali je že kedaj bila tepena Nemka od Slovencev? Nikdar ne! Res, skeli nemški udarec na telesu slovenske žene. Zato pa ve matere, ki ste rodile otroke in ve, ki je še bodete rodile, vzgojite svoj zarod, da bo ljubil svoj rod in svojo zemljo, izobrazimo svoje sinove tako, da bodo dali slovenski zemlji slovenski Ptuj! Na to je bilo zborovanje končano. Množice so se začele mirno razhajati.

Prvi kraval je nastal, ko je pri Nagyjevi hiši bila gospa Tavčarjeva pomazana s črnim. Kedo je to zakrivil, se še ne ve, to pa je bila ona živa iskra, ki je zanelila ogenj strasti v zbrani množici, da je ni bilo več mogoče brzdati. Dogodili so se obžalovanja vredni izgredi. Bila so pobita okna na nemški kazini, na Mahrovi hiši, na Filharmoničnem društvu na nemški gimnaziji in na nemškem otroškem vrtu, razbite so bile table na nemških trgovinah. Nastopilo je orožništvo in vojaštvo, no oboje se je menda s preveliko razljučenostjo in srditostjo vrglo na demonstrante in razburjenost je čedalje bolj rasla, mesto da bi pojedemala. Začele so se aretacije, pri katerih se je tudi po nepotrebem

z vse brezobzirnostjo postopalo navadno proti takim, ki niso ničesar zakrivali. Tako so uklenili inženirja Prelovška ter ga odvedli s patrulo šestih žandarjev v zapor! Tudi v gostilnah in kavarnah je prišlo do razburljivih prizorov, tako „Pri Lipi“ med poročnikom Mayerjem in urednikom „Slov. Naroda“ g. R. Pustoslemškom. Ta prizor jasno priča, kako ljudje, ki bi morali skrbeti za mir in red s svojo rezkostjo po nepotrebnem provocirajo mesto da bi mirili. Vsega skupaj je bilo aretiranih okolo 70 ljudi, nekateri so bili še drugi dan zaprti.

Ponavljamo, obžalujemo odkritosrčno te izgrede, katere so bode izkoristilo vse proti nam, bolje bi bilo, ko bi bili izostali. Toda nekateri Nemci so, ko so se že kravali začeli, s svojim provokatoričnim vedenjem množico naravnost gnali v delirij s tem, da so vpili nad demonstranti: „Slovenische Schweine“, kakor se je to zgodilo pred Gerberjevo hišo. Ko so enkrat duhovi razvneti in strasti razgrete, je vsaka psovka, vsak vzklik dovolj, da navstane pogubonosni požar, proti kateremu je potem ves napor treznih in razsodnih ljudi brezmočen. Tako se je zgodilo tudi v Ljubljani. Moralno odgovornost za vse to pa nosijo nemški hujskači, naj pa že reče kdor hoče in kar hoče.

— **Ljudska slavnost „Kluba slovenskih naprednih akademikov“ v Celju.** Včeraj se je vršila ta veselica, zaradi katere je bilo toliko nepotrebne vrisa po sovražnem časopisju. Vsled neprestanega hujskanja od nemške strani in deloma tudi iz strahu radi nezadostnega varstva življenja v mestu Celju obisk ni bil tolik, kakor bi bilo želeli. Zbralo se je v kljub vsemu temu čez 300 ljudi; — točno ob 7. uri zvečer se je pričel koncert z godbeno točko, ki je kakor ostale pod vodstvom gosp. kapelnika Koruna izborno vspel. Mešani kakor moški zbori so se pod spretnim vodstvom g. dr. Gvidona Serneca naravnost mojstrsko prednašali. Kakor smo že vaju- jeni nas je tudi tokrat naš „Sokol“ pod vodstvom brata Smertnika očaral s krasnimi prostimi vajami. Umetniško dovršeno je konečno g. Bukšek prednašal na glasovirju spremljan od gđ. Sernečeve Mile romanco iz Tannhäusera. Po koncertu se je razvila kaj živahna zabava, ki je trajala do ranega jutra. V veliki dvorani je prav pridno svirala naša „Narodna godba“, pesalcev seveda do ranega jutra ni manjkalo. V vseh prostorih so stregle gostom naše vrle narodne dame z znano požrtvovalnostjo in neumorljivostjo. Sodelovale so sledeče dame, oziroma gospodje: g. dr. Kukovec, gđ. Vrečer; v planinski koči g. Selšek, g. Laznik, gđ. Marta Hrašovec, Leskovar in Mos; v slaščičarni g. Kalan, gđ. Kalan in Simonišek; v cvetličnjaku gđ. Cilenshek, Vašič ter gospa Dolar; v ciganskem šotoru gđ. Zörer in Mila Serneč; v tobakarni g. Anderwald in gđ. Ban; v šalji pošti gđ. Gregorin, Kokalj in Meglič; pri buteljkah g. Benčan in gđ. Zdenka Vrečko; v bufetu g. dr. Karlovšek, Salmič in Videmšek; pri šampanjcu g. dr. Stiker in gđ. Mel. Serneč; pri vinu in pivu g. Kapus, Pick, Rebek in gđ. Stelcer, Strauß, Žegan in Stropnik. Pri vinski trgatvi je bil stražnik g. Suhač ml. in inr. Šribar. Veliko privlačno moč je konečno imel separé za gospode, kjer je mlada dama (inr. Hrašovec Milko) predajala poljube. — Najlepša zahvala za trud pa je prirediteljem lep vseh, katerega smo včeraj z našo slavnostjo dosegli.

— **Žago na paro** postavi nek laško-židovski konsorcij v Sevnici. Žagali bodo tam les iz gozdov planinske graščine.

— **V prvi razred slov. gimnazije v Celju** je bilo letos sprejetih 55 učencev.

— **Povest o celjski policiji in o celjskih sanitetnih razmerah.** Ko se je zadnje nedeljo šlo za izgrede proti Slovincem v Ptuj, je šla pomagat „vzdrževati mir in red“ tudi celjska policija. Danes bi ji pa nasvetovali, naj bi se najprej pobrigala za to, da bi bilo v Celju vse v redu. 72 let stari hišnik iz Ringa št. 7 v Celju, imenom Lešnik se je v sredo zvečer menda nekje malo napil, potem pa je na cesti pri vojaški bolnišnici obležal. Ležal je tam celo noč in šele v četrtek zjutraj ga je pripeljal policaj napol mrtvega peš domu. Mož je nato umrl. Ali ni tisto noč policija prav nič patroljirala okrog vojaške bolnišnice? Ali mora stražiti le nemške buršake v „Merkurju“ in pri „Hausbaumu“, da jih Slovenci morda ne nabijejo? In pribiti še imamo jeden škandal ob tej priliki, ki stavi sanitetne razmere celjskega mesta v prav čedno luč. Anton je ležal doma do petka večera, še celih 36 ur in še ni bilo nobenega mestnega zdravnika, da bi ga pregledal. Že pri normalni smrti je to škandal, še bolj pa v takem slučaju, ako se zgodi nesreča. Pismo katerega je pisala žena umrlega dr. Jesenku, je bila brez upliva. Kaj se to pravi? Oba ta slučaja pa kažeta zopet v uprav bengalični luči naše žalostne celjske razmere.

— **Naučno potovanje.** G. učitel Šijanec v Gornjemgradu je dobil od naučnega ministerstva podporo, da bo proučeval šolstvo zlasti pa vzgajališča po kmetih (Landerziehungsheime) v Švici.

— **Otroka je umorila v Gradcu** dekla Jožefa Trtinek in sicer takoj po porodu. Zamašila mu je usta z robcem in ga z rokami tako dolgo davila, da je izdihnil. Tudi roko mu je zlomila. Nečloveška mati bo dobila pred sodnijo svoje plačilo.

— **Častnim občanom** je imenovala slovenjbistriška občina dež. odb. Linka in župana Stiegerja.

— **Za nemško šolo pri Sv. Leuartu v Slov. gor.** je darovala graška nemška občina 100 K in 100 K slovenjbistriški podružnici „Schulvereina“ za ondotno nemško šolo.

— **Še 100.000 kron podpore** po suši prizadetim kmetom je po posredovanju državnih poslancev Ploja in Robleka dovolilo ministerstvo. S prej dovoljeno svoto od 400.000 K znaša cela podpora sedaj 500.000 K.

— **Mariborski vinski trgovci** so sklenili, kakor se čuje, kartel za nakup vina letošnjo jesen. Sklenili so plačevati mošt po 30—32 vinarjev liter.

— **„Kmetički dom“** mislijo zidati klerikalci v Ljutomeru — notabene z denarjem iste okr. posojilnice, ki je prišla po malobrižnosti naprednjakov za sedaj v klerikalne roke.

— **Ptujskih izgredov** proti Slovincem so se udeležili tudi nekateri uslužbenci tvrde Jurza in sinovi. Napadli so znanega slov. trgovca g. V., ki je celo odjemalec tvrde. Pričakujemo od slednje, da izvaja takoj potrebne konsekvence.

— **Za „Herbstmesse“**, jesenski sejm v Gradcu delajo sedaj graški Nemci velikansko reklamo. Ker na celi prireditvi ni ničesar drugega posebnega kakor to, da izvabi ljudem čim več denarja iz žepov in ker so v Gradcu posvečena nemška tla, naj naši ljudje sedaj ne zahajajo v Gradec.

— **Tako se godi neodločenem!** „Slov. Narod“ pripoveduje prav čedno zgodnico o ptujskem zdravniku dr. Gregorecu: Da bi se izognil skupščine C. M. družbe, je šel v črešnjevsko okoličico na lov. Tam pa ga je zgrabil

orožnik, ker se ni mogel legitimirati, da ima lovsko pravico in ga je gnal v Slov. Bistrico.

— **„Kmečka zveza“ o štajerski volilni reformi.** Vodstvo spodnještaj. klerikalne stranke se je izreklo načeloma za splošno, enako in tajno volilno pravico v deželni zbor, v slučaju pa, da ne pride do tega, zahteva, da dobi kmečko in delavsko ljudstvo primerno zastopstvo v deželnem zboru. Klerikalci protestirajo tudi proti temu, da bi se dalo spodnještajerskim nemškim manjšinam večje zastopstvo kakor jim po pravici gre. — To je po priliki isto stališče kakor ga je zavzela „Narodna stranka“ že februarja t. l.

— **Nemški minister-rojak Prade** misli baje zahtevati, da ljubljansko mesto plača vso škodo, katere se je napravila pri zadnjih demonstracijah. Mi pa zahtevamo, **naj celjskim Slovincem povrne mesto Celje** vso škodo, katero so včeraj napravili nemški divjaki.

— **Nemški gimnazijci pri večerajšnjih demonstracijah.** Omenili smo že drugod, da so včeraj demonstrirali in razbijali po mestu nemški višjegimnazijci. Tako nam poroča očitavec, da je zvečer ob pol 9. na kolodvoru kazal osmošolec Jakobi na sina gosp. dr. Brenčiča, ki se je pripeljal z očetom in klical: „Hauts den!“ Nadalje smo videli med razbijalci še osmošolce Jaklina in Pretnerja in Ladislava Reitterja. Pred „Narodnim domom“ se je širokoustil sedmošolec Leyrer; videli smo pa v čedni nemški družbi tudi še sedmošolca Kosickega in šestošolca Niemca (pristen German). Pozivamo ravnateljstvo, da ohladi tem vročerkvnm Germanom kri!

— **Junak Teppel** je drl včeraj na čelu tolpi za akademikom g. Novčanom in ga je bil. Kaj se zgodi s kmečkimi fanti v enakem slučaju?

— **K popravku g. Gajšeka** nam piše nek dopisnik: G. Gajšek naj se nikar ne smeši z enakimi popravki. Gotovo je, da se je njegov pomočnik v nedeljo ob pol 2. peljal z brzovlakom v Ptuj. Ali je ail to le slučaj? Torej na dan g. Gajšek s 1000 kronami! Pozivam ga, naj jih takoj položi v uredništvo „Domovine“. — Nadalje smo zvedeli, da je jeden njegovih učencev včeraj metal v Vrtni ulici kamenje in vpil „Abzng Windische — windisches Gesindel“. To, mislimo zadostuje.

— **Različne sumljive prikazni,** zelo podobne večerajšnjim „junakom“ iz Ptuja, Maribora in Gradca, se še zmiraj klatijo po mestu. Zatorej, pozor, slov. meščani!

Dva ustreljena in šest težko ranjenih v Ljubljani.

Ljubljana, 21. sept. (Telefonično poročilo.) Včeraj popoldne so ljudje na ulicah žvižgali nekaterim vojakom 27. pešpolka in dragoncem. Ti so takoj streljali na množico in dva takoj ustrelili ter 6 težko ranili. Strojevodja „Narodne tiskarne“ Lunder in še nek 14 leten fant sta takoj izdihnila, neka mala deklica je težko ranjena. Po mestu vlada silno razburjenje.

— **Slovensko zdravniško društvo** v Celju opozarja vse cenjene gz. člane naj „obveznega pisma“ za sedaj ne podpišejo, temveč blagovolijo počakati, dokler ne dobi isto garancij, da se opravičene zahteve slov. zdravnikov upoštevajo. Daljne ukrepe bode naznanilo pravčasno.

— **Korupcija v Ljubnem na Zg. Štajerskem.** V Ljubnem je odstopilo nekaj obč. odbornikov za to, ker so se poverile nekatere obč. stavbe — obč. odborniku Singu, torej soodločnočemu članu zastopstva, katero je imelo odločiti, kaj in koliko se naj zida in naroči. „Lastna režija“ celjska je tedaj tudi na Zg. Štajerskem v navadi. Be-

sede Kestranekove, da je nemško meščanstvo do korena gnjilo, se tedaj uresničujejo.

Druge slovenske dežele.

— **Iz Št. Jakoba v Rožu na Ke-roškem.** V nedeljo, dne 27. t. m. bo slovesno blagoslovljenje tukajšnje „Narodne šole“. Slavnost se začne ob 10. uri s slovesno sv. mašo. Na sporedu je tudi govor drž. in dežel. poslanca Fr. Grafenauerja in petje raznih pev. zborov. Vabim na slavnost vse rodoljube, ki čutijo z nami, ki se hočejo radovati in veseliti z nami lepega napredka. **Matej Ražun,** župnik.

— **Gosenice** so se v velikih množinah pokazale na repi po Goriškem. Tudi jesenska povrtnina silno trpi.

— **V konkurz** je prišla v Palju ondotna delavska konsumna zadruga, ponajveč radi tega, ker je blago preveč dajalo na upanje.

Dopisi.

K izgredom v Ptuj nam piše rodoljub iz ptujске okolice: Vsa slovenska javnost je razburjena. Vsi resnično narodni slovenski listi govore glasno in resno besedo; govorijo jo pa tudi vsi slovanski listi širom sveta ter oznanjujejo, kako visoko se je povspel nemški „edelvek“, kako brani ta „kulturtvolk“ svojo (?) last in svoje ime, kako postopa z mirnimi sosedi, če se ti snidejo za nekaj uric v posvetovanje. Ves svet bo razpravljal o surovosti in moralni propalosti ptujškega nemštva, ki je v nedeljo 13. t. m. pokazalo javno, ne samo domačinom, pač pa tudi tujcem iz vseh slovenskih dežel, svojo podivjanost in besnost. Pa kot slovanski so obsodili tudi pošteni nemški listi (glej „Arbeiterwille“) to početje. — Listi bodo vsodbujali, slovenska javnost bo pa izvajala vsepovsod najstrožje konsekvence. Pričeti se mora mogočna gospodarska akcija, organiziranje kmetijskega ljudstva najprej krog Ptuja, potem Celja, Maribora itd. Stvar naj prevzamejo sposobni in energični ljudje. Slovenska trgovska društva naj pa store vse potrebno, da se dobe v prvi vrsti za Ptuj dobro situirani trgovci: mešanega, manufakturnega, železnega in drugega blaga, da se dobi založnik soli in moke. — S tem bomo prisilili ošabneže, da pobe-rejo vsenemška kopita ter odkurijo tja, kjer je prostora za nje. Pri zadnjih izgredih smo opazili uslužbence vseh večjih in manjših trgovin. Trgovina z železom in špecerijo Leposcha ni mogla zabraniti niti svojim učencem, da se ne bi udeležili teh škandalov. Pa še udeležba sama nekaterim Leposchevim uslužbencem ni bila dovolj. Še drugi dan so v trgovini zabavljali ter se hvalili, kako so nadrli prejšnji večer „windischerje“. Tako je došel nek uslužbenec zjutraj, ko so trgovino odprli, v prodajalno ter zavpil: „Gestern hab'n die Windischen Schläg' kriegt“. — Potem pa je po telefonu v slovenskem jeziku kričaje zasmehoval Slovence, ker je videl, da stoji nekdo s slovenskim znakom v trgovini. Seveda je potem potuhnjeno pcedil, ko je izvedel, da je slišal to izzivanje nekdo — ki lahko izostane za vedno, Leposcha se pa obriše za par tisočakov. Tudi druge večje tvrde, kakor Sadnil & Kraker, bratje Slawitsch i. t. d. so bile zastopane pri roparskih napadih na mirne Slovence. Tega mi ne odpustimo. Bojkot pobil-jalcem — in čez nekaj let bode za marsikaterega naduteža dobra beraška palica in slovenskih psov — milodari!

Iz Ormoža. Med divjaki, ki so se sešli iz cele Štajerske v Ptuj dne 13. t. m., dičili so se tudi Ormožani. Na čelu jim je bil dr. Pravdič — rodom Hrvat iz Vinice, koncipijent v pisarni dr. Delpina ter Adolf Stamen, knjigovodja nemške hranilnice. Nadalje so bili sin trgovca Martinca, sin žganje-toča Baumana, sin lesotrčca Kuhariča, sin bolniščenega zdravika dr. Heissa, trgovec Brodar, sin sodnijskega oficijala Besgetha ter učitelj nemške šole Thyr. A vseh teh družbo dičil še je posebno znani razbijač Potočnik Fric.

Kakor hitro so prišli v Ptuj, so se pridružili tamkaj že razbijajoči svojati pred kolodvorom, katera je kričala ter psovala mirno prihajajoče Slovence, bila s palicami po slovenskih hrbtih in glavah. Drvili so pred „Narodni dom“, ker je omenjena svojat ometavala Slovence s kopirnim črnolom, trla šipe itd. Ormožanci so ji seveda krepko pomagali.

A ni tej dični družbi bilo zadosti razgrajanja v Ptuj, še doma v Ormožu so morali pokazati pristno kri (?) svojih pradedov iz teutonskih gezdov. Brž ko so izstopili iz vlaka, se odkorakali v čveterokotu ter trobili v svet spojeno blaženo „Wacht am Rhein“, hoteč tako izzivati mimo idočo Slovence. Kot zadnja straža korakal je s palico v roki Hrvat dr. Pravdič. A moral se je precej nasrkati v Ptuj zlate kapljice — ali je bil mogoče še od tuljenja v Ptuj ves pijan — zakaj naenkrat začne besno mlatiti čez plot na peron po tamkaj jih mirno opazujočemu Slovcu. A ta se za razjarjenega petelinčka ne zmeni ter mu mirno pokaže hrbet.

Ker tukaj torej s svojim tuljenjem niso želi zaslužene pohvale, poskusili so jo še enkrat pri vходу v ormoški grad — mogoče da itak se še nudi prilika, pokazati svojo zbesnelost ter prebiti še kako slovensko glavo. Pozdravili so slovensko družbo s huronskim „Heil Friedau“ ter kričanjem — niti tukaj niso svojega cilja dosegli. Posebno lomastil se je sin dr. Heissa, hotel je z vso silo izbruhniti iz sebe celo vrsto psov — a polovica zastala mu je v grlu — mogoče da se je spomnil slovenskih grošev, katere si služi njegov oče?

In od koga žive vsi ti ljudje? Dr. Pravdič od slovenskih strank, istotako knjigovodja Stamen — zakaj nemško hranilnico žive le slovenske, do sedaj še nerazsodne stranke — Martinca nosijo svoje krvavo prislu-

žene groše po največ Slovenci, istotako Brodarju ter lesotrčcu Kuhariču. A največ od vseh pa le skupi Bauman pri Slovencih s svojo žganjico,

In v zahvalo za to, da se ti ljudje bogatijo s slovenskimi groši, bijejo njih sini, ozir. sami nas Slovence, napadajo na tolovajski način, pljuvajo po nas, in to — na naši zemlji!

Slovenci ormoški ter celega ormoškega okraja! Do sedaj bili ste popustljivi, nikdar niste se strogo držali gesla „Svoji k svojim“, storite to v naprej — in ne bodete upogibali hrbta na lastni zemlji.

Loterijske številke.

Gradec, 19. sept. 1908: 38, 16, 89, 15, 90
Dunaj, „ 2, 24, 83, 46, 77.

Učenec

iz boljše hiše se sprejme
v trgovino

Coklin & Radanovič
v Krškem. 528 3-1

Koncipijenta

po potrebi

strojepisca in stenografa

išče 522 3-3

notar Baš v Celju.

V najem

se oddajo v zdravilišču
Rogaška Slatina umrlega
M. Löschniga

prostori za trgovino

z mešanim blagom s skladiščem vred. Reflektantje naj se blagovolijo oglasiti v teku tega meseca pri inženerju g. **Ludovik Miglitschu** v Rogaški Slatini. 519 3-3

Zgubil se je

na semnju dne 14. t. m. v Braslovčah A Savinski dolini šest mesecev stari ptičar (Vorsteher Rude), ščetinaste rjavo-sive dlake, ki sliši na ime Harras. Kdor ga je našel naj ga odda proti dobri nagradi v gradu Sannegg pri Brežicah. 529 2-1

Sprejme se

učenec

in

trgovski pomočnik

pri

Jos. Errathu v Mokrenegu,
Dolenjsko. 481 16-16

Dražbeni oklic.

Dne 1. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne prodalo se bo na javni dražbi pri c. kr. okrajnem sodišču v Kozjem

posestvo Tomaža Gregorinčiča v Zagorjah

v kozjanskem okraju in sicer:

zidana hiša z opeko krita z malim vrtom, hiša stoji poleg farne cerkve v Zagorjah sredi velike vasi, v hiši je bila dosedaj trgovina z mešanim blagom, prodaja tobaka, gostilna, prodaja žganja, c. kr. pošta itd. Hiša je cenjena sodnijske samo 822 K, pod kateri znesek se ne bo prodalo.

Vse podrobnosti se izvedo iz prijaznosti pri g. **dr. Jos. Barletu**, c. kr. notarju v Kozjem in pa pri trgovcu **Luka Senica** v Šmarji pri Sevnici.

Šmarje pri Sevnici, dne 16. septembra 1908.

524 3-2

Luka Senica.

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KYEDER Žalec v Savinski dolini, Štajersko.

18 130-101

Blasnikova in družinska pratika

se dobiva na drobno in debelo v Zvezni trgovini v Celju.

54 59

Moderno sukneno, volno svileno in perilno blago radi prevelike zaloge odslej po iznenadno znižanih cenah priporoča tvrdka

Karol Vanič ❖ Celje ❖ Narodni dom